

Mediale verbeelding en politiecultuur

Lianne Kleijer-Kool & Janine Janssen

Zowel in de traditionele benadering van politiecultuur als in de kritiek daarop is weinig aandacht voor de mediale verbeelding van politiewerk en criminaliteit en de relatie daartussen. Hoewel we weten sinds de pioniersstudies uit de vorige eeuw dat politiewerk niet beperkt is tot criminaliteit en strafrecht, houden de massamedia ook al decennialang het beeld van boeven vangen en actie hoog. En zij niet alleen, ook politiemensen 'sensationaliseren' hun werk. Als politiecultuur constructivistisch wordt opgevat, dient ook gekeken te worden naar de mediale verbeelding van 'de politie' en 'de boef' en hoe politiemensen hier zelf betekenis aan geven.

Ik draai een dienst mee met Bart en Erwin. Ze zien een groepje 'sjoefel' mensen rondom een bankje bij een speeltuinje. Vijf mannen en een vrouw van verschillende etnische afkomst. Erwin ziet dat een joint wordt doorgegeven en fietst ernaartoe: Goedenavond. Ik zou het niet leuk vinden als mijn kind hier speelt en julie zijn hier aan het blowen.' Alle identiteitsbewijzen worden gevraagd en nagetrokken. Een donkere man die de joint vastheeft, blijkt signaleerd te staan. Bart geeft aan: 'Of nu 142 euro betalen of met ons mee.' Een blanke vrouw (blijkt later de partner van de donkere man) reageert meteen geagiteerd en bemoeit zich er luidruchtig mee: 'Kunt u geen uitstel geven?' Bart: 'Dit is het vonnis dat ik moet uitvoeren. De man en vrouw hebben allebei hele verhalen over het verleden dat je achtervolgt. De man vertelt dat hij het al betaald heeft. Bij het Leger des Heils – aan de overkant van de grote weg waar hij in de nachtopvang verblijft – zijn ze daarvan op de hoogte. De vrouw tegen Erwin: 'Als je mij maar niet aanraakt en vermoordt, hahai' Dan komt Bart met een oplossing: 'We kunnen nu bij het Leger des Heils langrijden. Ik heb liever dat je betaalt dan dat je met ons meegaat. We zullen de bus bellen om je daarheen te begeleiden.' Even later komt 'de taxi' voorrijden. Bart: 'Even mee en dan gaan we horen bij je begeleider.' De vrouw gaat ook mee in de bus. Wij rijden op de fiets naar de overkant. De man loopt naar binnen en zegt tegen de receptioniste: 'Ze willen me gewoon opsluiten!' Zijn vriendin: 'Doe rustig, anders word je ook doodgegagen als die Arubaan. Zo zijn ze toch?' Met hun knuppels en wapens' (zie Landman en Kleijer-Kool 2016, 171).

1 Inleiding

Zowel in de traditionele benadering van politiecultuur als de recentere kritiek daarop is weinig aandacht voor de mediale verbeelding van politiewerk en criminaliteit en de relatie daartussen. Hoewel we sinds de pioniersstudies in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw weten dat politiewerk zich niet alleen beperkt tot de wereld van criminaliteit en strafrecht, houden de massamedia al

decennialang het beeld van boeven vangen en actie hoog. En zij niet alleen, ook politiemensen 'sensationaliseren' hun werk (Kleijer-Kool 2013). Politiemensen handhaven daarmee hun (gewenste) beroepsidentiteit (Landman 2015), maar geven zo ook betekenis aan hoe de politie wordt verbeeld in de media. In de bovenstaande casus wordt zichtbaar hoe de mediale verbeelding van het politiewerk van invloed is op de interactie tussen politie en burgers op straat, bijvoorbeeld na het overrijden van de Arubaan Mitch Henriquez in Den Haag in juni 2015. Er is in de literatuur wel wat bekend over de mediale verbeelding van politiewerk of die van criminaliteit, maar hoe de actoren daar zelf betekenis aan geven en hoe dat interacteert, is nog onvoldoende onderzocht. Zeker wanneer politiecultuur wordt beschouwd als een constructivistisch concept – dat wil zeggen niet als een statisch gegeven, maar als een sociale constructie die tot stand komt door betekenisverlening aan en interactie met de sociale werkelijkheid (Oude Breuil 2011) – is de samenhang tussen deze aspecten nadere studie waard. Daarom stellen wij dit thema hier centraal.

Hierna bespreken we eerst wat politiecultuur is: bestraft het eigenlijk wel? Vervolgens gaan we in op de verbeelding van 'de politie' in verschillende media en hoe de beelden in de populaire cultuur interfereren met de betekenis die politiemensen hier zelf aan geven. Daarna komt de mediale verbeelding van criminaliteit aan bod, de invloed daarvan op politiemensen en hoe dit de plegers ervan (en omstanders) inspireert. Tot slot besteden we aandacht aan de interactie tussen deze beelden en hoe die de relatie tussen politie en burgers beïnvloedt.

2 Methodologische verantwoording

Naast literatuurstudie is dit artikel gebaseerd op verschillende empirische onderzoeken die wij de afgelopen jaren hebben verricht: een onderzoek naar ontkennende jeugdige verdachten en hun belevingswereld (Kleijer-Kool 2006), een promotieonderzoek naar politiewerk in de multiculturele samenleving waarbij vijftig surveillancediensten zijn meegedraaid (Kleijer-Kool 2013) en recent observatie-onderzoek naar praktisch politiewerk waarbij, samen met Wouter Landman, is meegegaan met dertig politiediensten, die helft in grootstedelijk gebied en de andere helft in middenstedelijk en ruiaal gebied (Kleijer-Kool en Landman 2016). Daarnaast refereren we aan onderzoek naar beeldvorming over culturele delicten zoals eengerelateerd geweld en de rol van de politie in de aanpak daarvan (Janssen 2008; Janssen en Sanberg 2010).

3 Politiecultuur

Terpstra heeft opgemerkt dat het begrip 'politicultuur' een belangrijk thema is binnen politiestudies (2009). De basis voor het onderzoek naar politiecultuur ligt in het onderzoek van Westley (1970) die eind jaren veertig van de vorige eeuw hiernaar onderzoek deed in de stad Gary in de Amerikaanse staat Indiana. Westley beschrijft als kenmerken van de politiecultuur karakteristieken zoals onderlinge solidariteit, geheimhouding en zelfbescherming. Politiemensen vormen als

den. Zij vormt een symbolische scheidslijn tussen goed en kwaad, waarin scherpe contrasten worden gebruikt (Terpstra 2011). De kracht van goed bekeken politie-series is niet zozeer dat ze een reëel beeld geven van wat er op de politiewerkvloer dagelijks gebeurt, maar dat ze belangrijke waarden en idealen blootleggen (De Mare 2012).

Terpstra (2011) illustreert aan de hand van een aantal populaire Engelse en Duitse politie-series dat naast terugkerende constanten zich in de afgelopen decennia ook belangrijke veranderingen in de verbeelding van de politie door de massamedia heeft voorgedaan (zie ter vergelijking ook Garland en Bilby 2011). De auteurs voeren deze exercitie uit voor één tv-serie. Zo werd de serie *Stahlnetz* in het naoorlogse Duitsland in samenwerking met de politie gemaakt om bij de burgerbevolking een beeld te schetsen van een onkreukbare en integere politie. In de loop der jaren zie je echter bij de Duitse krimi (bijvoorbeeld *Tatort*) duistere en gekweldde zielen die naast allerhande privéscores ook nog politiewerk hebben. Een zelfde ontwikkeling beschrijft Terpstra in Engelse politie-series als *Dixon of Dock Green* (jaren vijftig tot zeventig) en *The Bill* (jaren tachtig tot tweedertig): de laatste toont meer privéproblemen van politiemensen, meer cynisme, corruptie, wantrouwen jegens burgers en meer worsteling met de vraag waar de grens ligt tussen goed en kwaad.

5 Betekenisverlening van politiemensen aan verbeelding van de politie

Wanneer we oog hebben voor de actieve rol van politiemensen in het construeren van politiekultuur, moeten we kijken hoe politiemensen zelf betekenis geven aan de mediale verbeelding van 'de politie'. Zo stelt Waddington dat politiekultuur niet veel van het gedrag van politiemensen verklaart. Integendeel, hij stelt namelijk dat wat wij in veel studies lezen over politiekultuur, in feite gaat om een 'politiekantencultuur'. Daarmee bedoelt hij de verhalen en anekdotes die politiemensen na afloop van een inzet of andere gebeurtenis met elkaar delen (Waddington 1999). In die (soms sterke) verhalen verbeelden politiemensen hun (emotionele) reactie op problemen die zij in het werk zijn tegengekomen (Van Hulst 2013a). Politiewerk speelt zich echter niet in een vacuüm af, maatschappelijke en politieke debatten en reflecties daarvan in de media komen in de kantine natuurlijk ook aan bod (zie ook par. 7 voor een voorbeeld uit recent veldwerk in een grote stad). Maar eigenlijk weten we weinig over de invloed van mediale verbeelding van 'de politie' op de agenten zelf. Dienen politie-series en -films ook ter inspiratiebron voor agenten? En hoe beïnvloedt dat identiteitsvorming? Deze vragen zijn het waard om nader onderzocht te worden. Terpstra (2011) geeft al een voorbeeld: de eerder genoemde Britse tv-serie *Dixon of Dock Green* (sinds 1955 met 432 afleveringen ruim twintig jaar op televisie) was niet alleen geïnspireerd door het werk van de Engelse politie, maar leverde met PC Dixon ook een icoon van de wereldberoemde Britse bobby en een nieuw oriëntatiepunt voor de Engelse politie. De acteur die meer dan twintig jaar PC Dixon speelde, werd door leden van de Londense Metropolitan Police naar zijn laatste rustplaats gebracht, als een ereidid van hun eigen korps. Onder justitiabelen is al wel eerder specifiek onderzoek

gedaan. Yvonne Jewkes (2002) heeft onder meer naar identiteitsvorming bij gedetineerden gekeken en de rol die televisiesijken in de cel bij die identiteitsvorming van gedetineerden speelt.

We weten wel iets over hoe politiemensen omgaan met de discrepantie tussen hun denkbelden over het 'echte' politiewerk en de alledaagse praktijk. Daarmee geven zij betekenis aan de verbeelde politie die ook zij via de media consumeren. Zij beginnen met bepaalde verwachtingen en idealen aan hun politieopleiding, deels gevormd door de verbeelding van de politie op televisie en andere media. Tijdens etnografisch onderzoek naar politiewerk in multiculturele achterstandswijken (Kleijer-Kool 2013) noemen agenten vooral de spanning, actie, vrijheid en boeren vangen als belangrijke redenen waarom zij voor deze baan hebben gekozen. Ook op grond van media zijn dit de wijken waar spanning en sensatie te verwachten is. In die media wordt immers voortdurend gewezen op deze wijken met veel allochtonen, de hoge criminaliteit onder bepaalde etnische minderheden, hun rol in de internationaal georganiseerde misdaad en de culturele delicten die zij zouden plegen (Janssen 2008). Daarnaast leren politieagenten daarover in allerlei 'culturele' cursussen. Komen zij vervolgens in de dagelijkse politiepraktijk, dan blijkt een belangrijk deel van die werkelijkheid: binnen zitten en administratief werk doen. Eenmaal buiten stroomt de praktijk ook niet altijd met de verwachtingen waarmee politiemensen aan het vak begonnen. Ze hebben te maken met verveling en eindeloos wachten op een melding, met routinematige klussen en zogenoemde 'butzaken' die veel politiemensen als 'onecht' politiewerk waarderden (zie ook Rubinstein 1973).

In de politiepraktijk in de multiculturele achterstandswijken gaan agenten op verschillende manieren om met de discrepantie tussen hun verwachtingen (en hoe zij het politiewerk verbeeld zien in de media) en de straatwerkelijkheid. Meldingen die zij niet beschouwen als het 'echte' politiewerk proberen ze te ontwijken of af te romen (zie ook Lipsky 1980; Boone 2002). Als agenten bijvoorbeeld bij allochtonen komen vanwege huiselijk geweld, spelen er volgens hen 'extra' problemen als 'taai' en 'cultuur' en geen aangifte durven doen. Doordat ze moeilijker vat krijgen op de zaak, lijken straatagenten zich er sneller van af te willen maken. In dit selectieproces van afromen geeft de agent – als *street-level bureaucrat* – de voorkeur aan zaken waar zo min mogelijk problemen aan kleven en die eenvoudig met standaardinstrumenten af te handelen zijn (Kleijer-Kool 2013).

Naast het ontwijken en afromen van meldingen 'sensationaliseren' agenten hun werk. Zo brengen zij de alledaagse werkelijkheid meer in overeenstemming met het door hen gewenste beeld van het politiewerk dat sterk gevormd wordt door de mediale verbeelding van het politievak. Net als de media houden agenten ook zelf het beeld van spanning en avontuur met sensationele verhalen in stand. Dat wordt treffend verwoord met het citaat: 'Je had hier gisteren moeten zijn!' Een terugkerende opmerking tijdens veldwerk bij de politie, met daaropvolgend een sensationeel relaas over wat er de dag ervoor is gepasseerd. 'De ene pikt ra de andere', een hele reeks spannende meldingen, een spectaculair optreden. Een andere variant is het verwijzen naar een verder verleden, 'vroeger ...'. 'Vroeger was het echt een gevaarlijke wijk. Ik weet nog dat de politie in mijn begintijd bij een melding in de Rivierenwijk altijd met minimaal twee auto's eropaf moest. Op een

Daarnaast sensationaliseren agenten het werk in hun handelen. Zoals gezegd zien zij – gevoerd door de media – ‘hoeven vangen’ als hun belangrijkste opdracht. Met dat beeld gaan zij de straat op: op zoek naar hoeven. Ze richten zich op die plekken waar ze verwachten dat het politiewerk op straat ligt, op momenten waarop de kans op het vangen van een boef het grootst is. De gerichtheid op actie en sensatie wordt wel ‘noodhulpminde’ genoemd: surveillerende agenten zijn gefocust op ‘priori-meldingen’. Overigens is deze focus, ook nu de term ‘noodhulp’ in de nieuwe structuur van basisteams in de Nationale Politie niet meer bestaat, nog nadrukkelijk aanwezig (zie Terpstra et al. 2016). Dollemaansriten waarbij je als onderzoeker de eerste paar keren je hart vasthoudt, maar die door agenten enthousiast gekwalificeerd worden als ‘leuke rit, we hebben ons lolletje weer gehad’! Als boeven eenmaal gevangen zijn, doet dit nieuws snel de ronde in de politieorganisatie (zie ook Van Hulst 2013b). Zo houden agenten een man staande, omdat hij met zijn scooter rijdt op een plek waar je alleen mag fietsen of lopen, waarvan vervolgens blijkt dat hij internationalist gesignaleerd staat. Tenzig op het bureau worden de agenten enthousiast onthaald: ‘Gefeliciteerd, moete vangst! België wil hem hebben voor grootschalige drugshandel’ (zie Kleijer-Kool en Landman 2016).

Nu we gekeken hebben naar de verbeelding van 'de politie' en hoe agenten daar zelf betekenis aan geven, is het zaak de mediale verbeelding van criminaliteit onder de loep te nemen. De media construeren niet alleen beelden van 'de politie', maar ook van 'de boef'. Vanuit een constructivistische invalshoek zijn hierbij de

Politieagenten consumeren de beelden van criminaliteit via de media en zien deze bevestigd in hun werk. Beelden uit verschillende media sluiten aan bij de culturele kennis van politiemensen over boeven (zie ook Landman in dit themanummer). In de mediale verbeelding van 'de boef' domineert straatcriminaliteit. Daarnaast komen agenten uit de aard van hun functie vooral in aanraking met deze zichtbare strafcriminaliteit, ook via informatiestromen als briefing en meldkamer. Dit betekent dat politieagenten een selectief beeld hebben van 'de boef': jongemannen die vaak op straat zijn, de 'hyperzichtbare burgers' (Çankaya 2015, 115). Daardoor heeft de strafcriminaliteit ook meer kans om terecht te komen in politieregistraties (Weijers en Eliaerts 2015). Dit bevestigt voor politieagenten de relevantie van hun eigen selecties (Landman 2015). In recent veldwerk hoorde ik: 'Je mag niet in hokjes denken, maar het komt ergens vandaan. Dat is onze ervaring'. Dus kijk waar ons beeld vandaan komt. Kijk in de BVH, dat zijn ook alleen maar allochtonen'. Of: 'Op de Politieacademie kreeg ik te horen: je moet niet alle getinte jongens met een capuchon en een bontkraag aanhouden. Maar dan kom ik hier en dan is dat een groot deel van de bevolking.' Zijn collega zegt: 'Ja, 90% is hier allochtoon'. En: 'En zijn het ook degenen die verantwoordelijk zijn voor veel criminaliteit' (Kleijer-Kool en Landman 2016). Deze voorbeelden maken duidelijk dat politieagenten de selectiviteit in hun manier van kijken rechtvaardigen door te wijzen op de resultaten van dezelfde selectiviteit (zie ook Bovenkerk 2015). Er is weinig besef dat hun keuzes in het heden van invloed zijn op hun aandachtsvelden in de toekomst (zie ook Çankaya 2012). De eigen ervaringskennis en door henzelf geproduceerde registraties hebben de meeste legitimiteit en worden in de regel door de beelden in de media bevestigd (Kleijer-Kool en Landman 2016).

constructie van een subcultuur die wordt gevoed door mafafilms. Ook in het boek *Macro Maffia* (Taumans en Schriever 2014) wordt verhaald over de Italiaanse

miniserie *Corleone* uit 2007 die een grote inspiratiebron is voor jongens in het Amsterdamse Bos en Lommer. De serie is gebaseerd op het waargebeurde levensverhaal van Salvatore 'Totò' Riina. De dvd's zijn niet aan te slepen in Bos en Lommer. Het verhaal van een clubje jeugdvrienden dat op geweldadige wijze de macht grijpt binnen de Cosa Nostra – door gewoon iedereen uit de weg te ruimen – spreekt de jongens zo aan, dat ze het als voorbeeld aangripen om pijnsnel carrière te maken in het milieu. Ook de klassieker *The Godfather* spreekt nog steeds tot de verbeelding. Zo sprak een van ons kortgeleden een Amsterdamse politieman die vertelde dat bij een inval bij een grote crimineel het portret van Don Corleone in de hal hing met daarnaast een portret van zichzelf in precies dezelfde stijl. De mediaframes van criminaliteit zijn dus van invloed op zowel politieke als delinquenten en hebben hun uitwerking in de interactie in de dagelijkse praktijk.

7 Mediatisering en interacterende beelden

We zagen hiervoor dat krachtige beelden worden geconstrueerd over zowel criminaliteit en de plegers daarvan als over de politie. Het beeld over 'de politie' interaceert met het beeld over 'de boef', in een bredere context van politieorganisatie en maatschappij (zie ook Mutsaers 2015). Naast traditionele media spelen nieuwe media hierin een grote rol. Waar Stahlneitz nog de door en door integere politiemann toonde, is de lijst met filmpjes op YouTube over verondersteld onrechtvaardig en disproportioneel politioptreden eindeloos. Terpstra (2013) beschrijft dat de opkomst van sociale media nieuwe mogelijkheden biedt voor de politie: de politie is minder afhankelijk van de traditionele massamedia, kan zich directer richten tot burgers en heeft daarmee meer invloed op de verbeelding van 'de politie'. Tegelijkertijd maken de sociale media de politie ook kwetsbaarder: de verspreiding van oordelen en beschuldigingen kent een eigen dynamiek en grote snelheid die nauwelijks te beïnvloeden is door de politie. Terpstra noemt deze verwevenheid van media, politie (en justitie) en burgers, waarbij internet en sociale media de grens tussen informatie passief opnemen en actief verspreiden, 'een nieuwe fase (...) in de mediatisering van opsporing en vervolging' (2013, 10).

Niet alleen YouTube, ook bepaalde apps beïnvloeden het beeld van de politie. Zo is er in de Verenigde Staten een app die bij elke persoon die door een politiekogel overlijdt een push stuurt met de naam van het slachtoffer. In de app staan alle namen onder elkaar, gesorteerd op datum.¹ Daarnaast bestaan websites die onder titels als *The Counted*, *People killed by police in the US*² letterlijk een gezicht geven aan politiedoden, met foto's, namen en leeftijd.²

Dit veronderstelde onrechtvaardige en disproportionele politioptreden ondermijnt het imago van de politie en kan interacties op straat beïnvloeden. Nationale en internationale ontwikkelingen zijn onderwerp van de mediale verbeelding van de politie en kunnen de interacties tussen politie en burgers beïnvloeden.

- 1 <http://nos.nl/ops/3/artikel/2082259-deze-app-stuurt-bij-elke-politiedode-in-de-ve-ven-push.html>.
- 2 www.theguardian.com/us-news/eng-interactive/2015/jun/01/the-counted-police-killing-us-database.

Tijdens mijn eerste dienst krijg ik tijdens het eten in de kantine de vraag: 'Kijk je ook naar etnisch profileren enzo? Een andere collega: 'Ja, want dat is hier nu echt actueel.' Ze vertellen dat er invloed is van internationale en nationale ontwikkelingen. 'Wij hebben veel last van die rellen in de VS, dat krijgen wij op straat weer te horen: 'Julie discrimineren allemaal!' En ook hier: als er een collega wordt verdacht van verkrachting, horen wij op straat: 'Kinderverkrachters!'" Dit wordt 'projectie op het uniform' genoemd; het gaat niet om personen, maar om het instituut.

Tijdens veldwerk in een grote stad (Landman en Kleijer-Kool 2016) werd duidelijk hoezeer de mediaberichtgeving over discriminatie door de politie in Nederland de interacties tussen politieagenten en burgers conditioneert. We horen hoe voorbijgangers 'racial profiling' roepen naar de politie tijdens straandhoudingen. Ook merken we hoe de actualiteit doorwerkt op straat, als in Den Haag de Arubaanse man Mitch Henriquez overlijdt na politioptreden. Op straat horen we meermalen uitspraken als: 'Doe rustig, anders word je ook doorgeslagen zoals die Arubaan. Zo zijn ze toch? Met hun knuppels en wapens.' Of: 'Je gaat mij toch niet ook vermoorden?' (zie ook de casus in de inleiding).

Het komt hierdoor ook in de briefing terug. De chef die de briefing leidt: 'We horen dat collega's worden aangesproken over Den Haag. Laat je niet uit de tent lokken, draai je om. Bij echt strafbare feiten moet je natuurlijk wel doorpakken.' Ook in de kantine is het onderwerp van gesprek. Zeker als de televisie aanstaat en daar gesproken wordt over 'slachtoffer van politiegeweld', reageren agenten verbolgen op het beeld dat wordt geconstrueerd. Ze kijken elkaar veelbetekend aan: 'Hoe ze dat zeggen he?' 'Ja, alsof hij niks gedaan had.' Agenten vinden dat de media ook naar de politie toe moeten voor hun kant van het verhaal: 'Ga ook eens naar een wijkbureau om politiemensen te interviewen: waarom hebben jullie dat nu zo gedaan? Een andere tegenreactie is dat politiemensen zelf aan het filmen slaan: de bodycam wordt tegenwoordig ingezet door en voor politiemensen om zichzelf te beschermen tegen burgers die hen beschuldigen van onoorbaar gedrag. Het idee dat er sprake is van discriminatie conditioneert vanuit het perspectief van etnische minderheden de interactie met de politie. Het roept bij hen – in het bijzonder bij de 'jonge gasten' – vijandigheid ten opzichte van de politie op. Dit leidt bij politieagenten in de regel tot een meer autoritaire en represieve manier van optreden, die het beeld van discriminatie bij de 'jonge gasten' bevestigt. Daarmee ontstaat een vicieuze cirkel (zie ook Rosenfeld et al. 2012).

8 Tot slot: waarom is dit onderwerp zo belangrijk?

De verbeelding van het politiewerk in verschillende media waartoe burgers toegang hebben, beïnvloedt de beroepsidentiteit van politiemensen. Zij vinden dit mediaframe aantrekkelijk, want het versterkt de door hen gewenste beroepsidentiteit. Politiemensen vinden verschillende manieren om de discrepantie tussen deze gewenste beroepsidentiteit en hun dagelijkse ervaringen – die vaak minder sensationeel zijn – op te lossen.

De mediale verbeelding van criminaliteit beïnvloedt de beelden die politiegagenten van 'boeven' hebben (bijvoorbeeld in de vorm van stereotypingen). Daarnaast dient deze ter inspiratie van delinquenten. Dit mediaframe heeft daarmee invloed op zowel het handelen van 'boeven' als de politie en werkt door in hun interactie. De mediale verbeelding van de politie beïnvloedt tevens hoe burgers naar de politie kijken. Mede dankzij nieuwe media gaat dit tegenwoordig niet alleen over verwachtingen die burgers van de politie hebben, bijvoorbeeld ten aanzien van criminaliteitsbestrijding, maar ook over discriminerend optreden. Deze beelden zijn van invloed op de interactie tussen politie en burgers. Hier raken de beelden van burgers over de politie en de beelden van de politie over de 'boef' elkaar.

De optelsom van de mediaframes kan tot toenemende polarisatie tussen de politie en de burger leiden (zie ook Van der Woude en Van der Leun 2013). De beelden over 'de boef' en over 'de politiegagent' zorgen ervoor dat de kloof tussen 'wij' en 'zij' groter wordt. Dit is wat Ferrell's treffend een *'self-reinforcing echo chamber'* noemt. Iedere 'partij' zoekt nog meer houvast in het eigen perspectief; een proces van *'reinforcing identity'* (Young 2007, 178). Vanuit ons pleidooi voor een constructivistisch concept van politiecultuur is daarom aandacht voor mediaframes, wederzijdse beeldvorming en de invloed daarvan op de interactie op straat van belang. Dit vraagt overigens niet alleen om observatieonderzoek van de praktijk, maar ook om (social) media-analyse. Dicht op de fysieke én de virtuele werkelijkheid.

Literatuur

- Banton, M.P. (1964) *The Policeman in the Community*. London: Tavistock.
- Bayley, D.H. (1994) *Police for the Future*. New York: Oxford University Press.
- Bittner, E. (1967) The Police on Skid-Row: A Study on Peace Keeping. *American Sociological Review*, 32 (5), 699-715.
- Boone, M.M. (2002) *Leren diversifiëren. Reclassering en culturele diversiteit*. Utrecht: Willem Pompe Instituut.
- Bovenkerk, F. (2015) 'Twee Marokkanen op een scooter? Die houd ik aan.' Etnisch profileren in Nederland. In M. Davidovic en A. Terlouw (red.), *Diversiteit en discriminatie. Onderzoek naar processen van in- en uitsluiting*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 203-222.
- Bruin, J. de (2010) Young People and Police Series: A Multicultural Television Audience Study. *Crime, Media and Culture*, 3, 309-328.
- Burger, P. (2014) *Monstertijde verhalen. Misdaadsagen in het nieuws en op webforums als retorische constructies*. Den Haag: Boom Lemma.
- Çankaya, S. (2012) *De controle van mansmannetjes en ander schorriemorrie. Het beslissingsproces tijdens proactief politiewerk*. Amsterdam: Academie Politie Amsterdam-Amstelland.
- Çankaya, S. (2015) De ruimtelijke regulering van risicovolle burgers tijdens proactief politiewerk. In M. Davidovic en A. Terlouw (red.), *Diversiteit en discriminatie. Onderzoek naar processen van in- en uitsluiting*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 103-121.
- 3 Jeff Ferrell in zijn lezing tijdens de Cultural Criminology Conference, juni 2015, VU Amsterdam.
- Erp, J. van (2011) 'Boeven vangen' via internet: beelden over criminaliteit in opsporingsberichtgeving. *Tijdschrift over Cultuur & Criminaliteit*, 1(0), 51-69.
- Fijnaut, C.J.C.F. et al. (1995) Eindrapport Georganiseerde Criminaliteit in Nederland. In Enquêtecommissie Opsporingsmethoden, *Inzake opsporing*. Den Haag: Tweede Kamer der Staten-Generaal, 24072, nr. 20.
- Foster, J. (2003) Police Cultures. In T. Newburn (Ed.), *Handbook of Policing*. Cullompton: Willan, 196-227.
- Garland, J. en Ch. Bilby (2011) 'What Next Dwarves?' Images of Police Culture of *Life on Mars*. *Crime, Media and Culture*, 2, 115-132.
- Hobbswain, E. en T. Ranger (Eds.) (1983) *The Invention of Tradition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hulst, M. van (2013a) Storytelling at the Police Station. The Canteen Culture Revisited. *Crime Media and Culture*, 53, 624-642.
- Hulst, M. van (2013b) *Politieverhalen*. Apeldoorn: Politie en Wetenschap.
- Janssen, J. (2008) Cultuur en emotie in de interpretatie van eegereleerd geweld bij de politie. In D. Siegel, F. van Gemert en F. Bovenkerk (red.), *Culturele criminologie*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 223-234.
- Janssen, J. en R. Sanberg (2010) Sterke vrouwen, sterke verhalen. Over (auto)stigmatisering in egodocumenten over eegereleerd geweld en aanverwante thema's. *Proces*, 4, 251-263.
- Jewkes, Y. (2002) *Captive Audience. Media, Masculinity and Power in Prisons*. Cullompton: Willan Publishing.
- Kleijer-Kool, L. (2006) Marokkaanse ontkennende verdachten in het kinderstrafproces. *PROCES*, 85(3), 97-105.
- Kleijer-Kool, L. (2013) *Multicultureel politiewerk*. Den Haag: Boom Lemma.
- Kleijer-Kool, L. en W. Landman (2016) 'Boeven vangen'. Het spel tussen politiegagenten en de Ander. *Tijdschrift over Cultuur & Criminaliteit*, 6(1), 42-65.
- Landman, W. (2015) *Blauwe patronen. Betekenisgeving in politiewerk*. Den Haag: Boom Lemma.
- Landman, W. en L. Kleijer-Kool (2016) *Boeven vangen. Een onderzoek naar proactief politiewerk*. Apeldoorn/Amersfoort: Politie & Wetenschap/Twynstra Guddé.
- Laumanns, W. en M. Schrijver (2014) *Moero Mafia. Geld, ambitie, hoognood en verrad in de onderwereld*. Amsterdam: Lebowski Publishers.
- Linneman, T. en B. McClanahan (2016) From 'Filly' and 'Insanity' to 'Peaceful Moral Watchdogs': Police, News Media and the Gang Label. *Crime, Media and Culture*, 1-19.
- Lipsky, M. (1980) *Streetlevel bureaucracy: Dilemmas of the individual in public services*. New York: Russell Sage Foundation.
- Maanen, J. van (1975) Police Socialization: A Longitudinal Examination of Job Attitudes in an Urban Police Department. *Administrative Science Quarterly*, 20(2), 207-228.
- Manning, P.K. (1977) *Police Work. The Social Organization of Policing*. Cambridge: MIT Press.
- Manning, P.K. (2007) A dialectic of organizational and occupational culture. In M. O'Neil, M. Marks en A.M. Singh (Eds.), *Police Occupational Culture: New Debates and Directions*. Amsterdam: Elsevier JAI, 47-83.
- Mare, H. de (2012) De verbeelde politie. Blauwe waarden in de moderne maatschappij. In E. van der Torre, P. Tops, A. van Zijl en N. Kop (red.), *Handboek politiekunde*. Apeldoorn: Politieacademie.
- Moors, H. en R. Witte (2011) Voorbij het incident. Naar een cultuurhistorische benadering van lokale spanningen. In B. van Stokkom et al. (red.), *Social disorder*. Cahiers Politicestudies 18. Antwerpen: Maklu, 35-52.

- Mutsaers, P. (2015) *A Public Anthropology of Policing. Law enforcement and Migrants in the Netherlands*. Tilburg: Tilburg University.
- Oude Breuil, B.C. (2011) Alles stroomt ...? Over 'cultuur' in de culturele criminologie. *Tijdschrift over Cultuur & Criminaliteit*, 1(0), 18-33.
- Poel, S. van der (1983) *Bij gebrek aan beter. Vrouwen bij de Amsterdamse politie*. Amsterdam: De Arbeiderspers.
- Reiner, R. (2000) *The Politics of the Police*. Oxford: Oxford University.
- Rosenfeld, R., J. Rojek en S. Decker (2012) Age matters: race differences in police searches of young and older male drivers. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 49(1), 31-55.
- Rubinsein, J. (1973) *City Police*. New York: Farrar, Strauss & Giroux.
- Skolnick, J.H. (1965) *Justice without Trial. Law Enforcement in Democratic Society*. Berkeley: University of California.
- Terpstra, J. (2009) Politiecultuur en politiepraktijken. Empirische en theoretische kanttekeningen bij een kernbegrip. In G. Meershoek (red.), *Politie studies: terugblik en vooruitzicht. Een bundel essays voor Kees van der Vijver*. Dordrecht: SMVP.
- Terpstra, J. (2011) Wat zijn belangrijke ontwikkelingen in beelden en praktijken van het politiewerk? In M. Hertogh en H. Weyers (red.), *Recht van onderop. Antwoorden uit de rechtssociologie*. Nijmegen: Ars Aequi Libri, 133-150.
- Terpstra, J. (2013) Mediatisering van opsporing en vervolging. *Nieuwe kwetsbaarheden van politie en justitie. Strafblad. Tijdschrift voor wetenschap en praktijk*, 11(5), 360-370.
- Terpstra, J., I. van Duijneveldt, T. Eikenaar, T. Haviga en B. van Stokkom (2016) *Basis-teams in de Nationale Politie: Organisatie, taakuitvoering en gebiedsgebonden werk*. Apeldoorn/Nijmegen: Politie & Wetenschap/Radboud Universiteit Nijmegen.
- Terpstra, J., B. van Stokkom en L. Gunther Moor (2010) Inleiding: de opdracht van de politie. In B. van Stokkom et al. (red.), *De politie en haar opdracht: de kerntaken discussie voorbij*. Apeldoorn: Maklu, 7-24.
- Waddington, P.A.J. (1999) Police (Canteen) Sub-Culture. *British Journal of Criminology*, 39(2), 287-309.
- Weijers, I. en C. Eliaerts (red.) (2015) *Jugendcriminologie. Achtergronden van jeugdcriminaliteit*. Den Haag: Boom Lemma.
- Westley, W.A. (1970) *Violence and the Police. A Sociological Study of the Law and Order in eight Communities*. Cambridge (Mass.): MIT Press.
- Wilson, J.Q. (1968) *Varieties of police behavior*. Cambridge: Harvard University Press.
- Woude, M. van der & J. van der Leun (2013) De Nederlandse veiligheidscultuur als katalysator voor etnisch profileren. *Tijdschrift over Cultuur & Criminaliteit*, 3(2), 123-136.
- Young, J. (2007) *The Vertigo of Late Modernity*. Londen: Sage Publications.

DIVERSEN

Call for papers

In 2017 wil de redactie twee themanummers uitbrengen. De redactie nodigt u graag uit om concrete voorstellen in te dienen voor een artikel dat past in een van deze themanummers. In uw voorstel (maximaal 1 A4) beschrijft u het onderwerp van uw artikel, de methoden die worden gebruikt en mogelijk reeds de eerste resultaten van het onderzoek. Uw voorstel kan worden gemaakt aan de redactiesecretaris van het *Tijdschrift voor Veiligheid*, Els van der Duin (evdduin@xs4all.nl). De redactie beoordeelt alle voorstellen en zal contact opnemen met de indieners over de uiteindelijke selectie. De beoordeling van de definitieve artikelen geschiedt op basis van een 'dubbel blind peer review'-procedure. De thema's voor 2017 zijn 'Vluchtelingen en veiligheid' en 'Veiligheid in een gedigitaliseerde samenleving'. Voor beide themanummers zal de redactie worden uitgebreid met experts op het betreffende gebied.

Themanummer 'Vluchtelingen en veiligheid'

Sinds 2013 zijn honderdduizenden vluchtelingen de Middellandse Zee overgestoken en in Europa aangekomen. De routes naar Europa zijn niet van gevaren ontbloot: velen krijgen te maken met berovingen, seksueel en ander fysiek geweld en mensensmokkel. Daarnaast lopen velen psychische trauma's op. Eenmaal in Europa gaat het leven van deze vluchtelingen ook niet van een leien dakje. Zij moeten complexe procedures doorlopen, verblijven dikwijls in gebrekkige noodopvang en krijgen te maken met kritische vragen en heftige emoties bij de lokale bevolking over veiligheid. In dit themanummer willen wij hier dieper op ingaan. Wij willen meer weten over de veiligheid van vluchtelingen onderweg naar Europa en daarnaast willen wij uitvoering aandacht besteden aan de veiligheid van vluchtelingen in Nederland en de gevolgen van het verblijf van vluchtelingen alhier voor de lokale veiligheid. We zijn niet alleen geïnteresseerd in empirisch onderzoek naar veiligheid, maar ook in onderzoek dat een licht werpt op debatten in politiek en media en de manier waarop de relatie tussen vluchtelingen en veiligheid wordt 'geframed'. Ook mogen bijdragen die stilstaan bij de implicaties voor veiligheidsbeleid en beleid niet ontbreken. Janine Janssen, Lector Veiligheid in afhankelijkheidsrelaties bij het expertisecentrum Veiligheid van Avans Hogeschool en hoofd onderzoek van het Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld van der Leun, decan en hoogleraar criminologie aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden. Voorstellen voor dit themanummer kunnen tot 1 februari 2017 worden gestuurd naar het redactiesecretariaat: evdduin@xs4all.nl.